

توراه اور • پاراشاها מקץ • مامار 6

ביאור על הנ"ל

شرح مطالب پیش گفته

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

[/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/6](https://likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/6)

1 ביאור על הנ"ל

شرحي بر مطالب پيش گفته

2 ביאור הדברים ע"פ כי עמך מקור חיים. ענין תרי"ג מצות הן תרי"ג ארחין שבגולגלתא דז"א ושרשן

מחד ארחא דא"א. והענין דכל המצות נק' מצות הוי"ה הקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ומתפלל.

شرح موضوع بر اساس [آیه] «زیرا سرچشمه حیات نزد توست.» ۶۱۳ فرمانها (מצוות, mitzvos) همان ۶۱۳ مسیر در جمجمه (گولگلتا, gulgalta)ی صفات عاطفی (ז"א / زعیر انפین, Z'eir Anpin) هستند و ریشه آنها از مسیر واحد آریخ انپین (א"א, Arich Anpin) است. و مقصود این است که همه فرمانها، فرمانهای ה' خوانده می شوند: قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) تفیلیل (תפילין, tefillin) بر تن می کند، خود را در ציצית (tzitzis) می پیچد و دعا می کند.

3 וביאור הענין הוא להיות כי ידוע דאין ערוך כלל האצ"י לגבי עצמות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה וכלא ממש

חשיבי קמיה ית'.

توضیح مطلب این است: معروف است که عالم صدور (אצילות, Atzilus) هیچ نسبتی با ذات نور بی پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof), که متبارک باد، ندارد، و همه در پیشگاه او به راستی هیچ به شمار می آیند.

وَمَقُورِ האור הנמשך להם הוא רק מבחי' קו והארה לבד. וגם אח"כ עוד צמצומים רבים עד שיומשך

האור בבחי' חכמה וחסד.

سرچشمه نوری که به سوی آنان فرود آورده می شود، تنها مرتبه خط نور (קו, kav) است، و آن هم پرتویی ناچیز بیش نیست. پس از آن نیز انقباضهای بسیار دیگری رخ می دهد، تا آن گاه که نور در قالب حکمت (חכמה, Chochmah) و مهر (חסד, Chesed) فرود آورده شود.

4 והוא הנק' בחי' שערות. אבא יונק ממזלא שבחי' השערה הוא המשכה בדילוג הערך. וכדי שיהיה

הירידה הגדולה והשפלה זו זהו נק' מצות הוי"ה שהקב"ה מקיים המצות.

این همان چیزی است که «مرتبه موها» نامیده می شود: «پدر (אבא, Abba) از מזלא (mazal) تغذیه می کند؛ زیرا مرتبه یک مو، جریانی است که از فراز [شکاف] تناسب می جهد. و برای آن که این فرود و تنزل عظیم تحقق یابد، همین را «فرايض ה'» می نامند: آن که قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) فرايض را به جا می آورد.

היינו שמניח תפילין ר"ל [רוצה לומר] ההמשכה להיות אוא"ס [אור אין סוף] מתלבש בחכמה. ותפילין לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה. ולכן מה כתיב בהו כי מי גוי גדול כו'.

یعنی، [هنگامی که گفته می‌شود] او تفیلین (تفیلین, tefillin) می‌بندد، مقصود جریان فیضی است که به واسطه آن نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) در حکمت (חכמה, Chochmah) پوشیده می‌شود. «تفیلین» اصطلاحی است برای پیوند و اتصال از بالا به پایین. پس در آن‌ها چه نوشته شده است؟ «زیرا کدام قوم بزرگی...»

שעיקר השפעת החכמה הוא בשביל נש"י [נשמות ישראל] כמשי"ת [כמו שיתבאר] לקמן בס"ד [בסייעתא דשמיא].

ומצות צדקה שלו ית' הוא ההמשכה בבחי' חסד להיות עולם חסד יבנה.

زیرا هدف اصلی جریان فیض حכמה، ارواح اسرائیل است؛ چنان‌که با یاری آسمان در ادامه توضیح داده خواهد شد. و فريضة صدقه او (צדקה, tzedakah)، که مبارک باد، جاری ساختن مهر (חסד, Chesed) است، تا «جهان با مهر بنا شود.»

5 והנה כמו ע"ד דוגמא בקיום המצות באדם. הנה יש בזה שני דברים.

اکنون، برای نمونه‌ای تمثیلی، انجام فرمان‌های دینی (מצות, mitzvot) به‌دست انسان را در نظر بگیرید. در اینجا دو چیز وجود دارد.

הא' המצוה בפ"ע [בפני עצמו] קודם שיעשה אותה האדם כמו התפילין עצמם או הציצית. והב' כשהאדם

עושה את המצוה ומקיימה דהיינו שמניח התפילין ומתעטף בציצית.

نخست، خود فرمان دینی (מצוה, mitzvah)، پیش از آن‌که انسان آن را انجام دهد؛ مانند خود جعبه‌ها و بندهای آیینی (تفילין, tefillin) یا جامه دارای رشته‌های آیینی (ציצית, tzitzis). دوم، هنگامی است که انسان آن فرمان را انجام می‌دهد و به‌جا می‌آورد؛ یعنی هنگامی که تفیلین را می‌گذارد و خود را در **ציצیت** می‌پیچد.

6 וזהו העיקר וגמר מעשה המצוה שאז תהיה מצוה

و این، اصل مطلب و تکمیل عمل فرمان توراتی (מצוה, mitzvah) است؛ زیرا آن‌گاه به **מצוה** تبدیل می‌شود.

כי בלתי ההנחה של התפילין על הראש והיד. הגם שכתובים הד' פרשיות בטוב. ויש בהם קדושה. עכ"ז

[עם כל זה] אין בזה עדיין גילוי רצה"ע [רצון העליון] עד שיניחם האדם בראשו וזרועו.

زیرا اگر تفیلین، یعنی محفظه‌های چرمی حاوی آیات تورات (تفیلین, tefillin)، بر سر و بازو گذاشته نشود، هرچند چهار فقره توراتی به‌درستی نوشته شده باشند و در آنها قداستی باشد، با این همه هنوز در این امر جلوه‌ای از اراده برتر نیست؛ تا زمانی که شخص آنها را بر سر و بازوی خود بگذارد.

7 ועד"ז יובן למעלה התפלין עצמם הן בחי' ד' מוחין חכמה ובינה ודעת המתחלק לחו"ג [לחסד וגבורה] זהו בחי' א'.

به همین قیاس، در مراتب بالا نیز می‌توان فهمید: خودِ تفیلین (تفילין)، همان چهار قوای عقلانی (מוחין, mochin) هستند: حکمت (חכמה, Chochmah)، فهم (בינה, Binah) و شناخت (דעת, Daas) که به مهر (חסד, Chesed) و قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) تقسیم می‌شود. این نخستین مرتبه (בחינה, bechinah) است.

אך העיקר הוא כשהקב"ה מניח התפלין דהיינו התלבשות אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה וזהו גמר מצותן משא"כ הד' מוחין מצד עצמן אין ערוך כלל לכשהקב"ה מניח אותן.

اما اصلِ مطلب آن‌گاه است که ה' تفیلین را بر سر می‌گذارد؛ یعنی نورِ بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) در حکمت درپوشش درمی‌آید، و این کمالِ **מצוה** آنهاست. در مقابل، چهار **מוחין** به‌خودی‌خود، در برابر [حالتی که] ه' آنها را بر سر می‌گذارد، اصلاً قابل قیاس نیستند.

8 וכמו למטה שהמצוה הוא כשמניחין התפלין כנ"ל. אך איך שייך بنמשל לומר כן

و همان‌گونه که در مرتبهٔ پایین، تکلیف دینی (**מצוה**, mitzvah) هنگامی است که شخص جعبه‌ها و بندهای چرمی نماز (تفیلین, tefillin) را می‌بندد، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. اما چگونه می‌توان چنین چیزی را دربارهٔ نمونهٔ متناظر گفت؟

בשלמא במשל התפלין יש להן מציאות חוץ מאדם ע"כ גם קודם שהניחם האדם יש להן מציאות ולהיות דבר שבקדושה אבל למעלה הרי ממך הכל כתיב.

در مَثَل، این مطلب روشن است: **تفیلین** وجودی جدا از انسان دارند؛ ازاین‌رو، حتی پیش از آن‌که انسان آن‌ها را ببندد، وجود دارند و شیئی مقدس به‌شمار می‌آیند. اما در بالا، نوشته شده است: «همه‌چیز از توسست».

9 והתהוות החכמה הוא ממנו ית'. והוא היודע והוא הדיעה כו'. א"כ איך יצוייר התפלין למעלה קודם ההנחה.

و پدیدآمدن حکمت (**חכמה**, Chochmah) از اوست، متبارک باد؛ «او داننده است و او دانایی است...» پس چگونه می‌توان تفیلین (تفیلین, tefillin؛ جعبه‌های چرمی مخصوص نماز) را در بالا، پیش از آنکه بر تن نهاده شوند، تصور کرد؟

אבל הענין ע"פ מ"ש במאמר דפתח אליהו וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כגופא כו'. דקשה כנ"ל איך יש להם מציאות אפי' [אפילו] כגופא כו'

اما مطلب بر پایه آنچه در قطعه «پتاح الياهو» (פתח אליהו, Patach Eliyahu; «الياهو گشود») آمده است: «و چون تو از آن‌ها کناره‌گیری کنی، همچون بدنی باقی می‌مانند...» زیرا، چنان‌که پیش‌تر گفته شد، این دشوار است: چگونه آن‌ها اصلاً وجودی دارند، حتی به صورت بدن...؟

בשלמא באדם הגוף יש לו מציאות בפ"ע [בפני עצמו] שאין התהוותו מהנשמה כ"א מטפות או"א [אבא ואימא] כו'. מה שאין כן למעלה הרי ממך הכל.

در مورد انسان، این قابل فهم است، [زیرا] بدن وجودی مستقل دارد و پدیدآمدنش از روح نیست، بلکه از قطرات پدر و مادر است... اما در بالا چنین نیست، زیرا «همه چیز از توست».

10 וא"כ כד אנת תסתלק כו'. איך יש שום מציאות להן. אך התירוץ דפי' תסתלק אין ר"ל [רוצה לומר] הסתלקות לגמרי רק הסתלקות מוחין דגדלות. ונשאר מוחין דקטנות כמו באדם כשישן.

اگر چنین است، «چون تو کناره‌گیری کنی...» پس آنان چگونه اصلاً وجودی دارند؟ اما پاسخ این است که «کناره‌گیری» به معنای کناره‌گیری کامل نیست؛ بلکه تنها قوای عقلانی (מוחין, mochin) در مرتبه بلوغ (גדלות, gadlus) - mochin de-gadlus کناره می‌گیرند، و قوای عقلانی در مرتبه نابالغی (מוחין דקטנות, mochin de-katnus) باقی می‌مانند؛ همان‌گونه که انسان هنگام خواب چنین است.

וגם כי הכלים הנק' גופא יש להן שרש בפ"ע [בפני עצמו] מאוא"ס [מאור אין סוף] היינו מבחי' מטי ולא מטי. רק שאח"כ מתלבש בהן האור ששרשו למעלה מבחי' זו והתלבשותו כנשמתא בגופא.

همچنین، ظرف‌ها که «بدن» نامیده می‌شوند، خود ریشه‌ای در نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof) دارند؛ یعنی از مرتبه «رسیدن و نرسیدن» (מטי ולא מטי, mati velo mati). تنها پس از آن، نوری که ریشه‌اش بالاتر از این مرتبه است در آنها متلبس می‌شود، و تلبس در آنها مانند روح در بدن است.

11 ויש בזה קטנות וגדלות. ע"כ גם בהסתלק המוחין דגדלות אשתארו הכלים כגופא שהרי יש להן שרש בפ"ע [בפני עצמו]

و در این، حالت نابالغی و بلوغ وجود دارد. از این‌رو، حتی هنگامی که قوای عقلانی بالغ (מוחין, mochin) کناره می‌گیرند، ظرف‌ها همچون بدنی باقی می‌مانند، زیرا ریشه‌ای از آن خود دارند؛

רק לפי שאין ערוך בחי' זו לגבי הבחינה כשהאור ומוחין דגדלות מאיר בהן. לכך נק' כגופא בלא נשמתא.

اما چون این مرتبه در قیاس با مرتبه‌ای که نور و قوای عقلانی بالغ (מוחין) در آنها می‌تابند، هیچ نسبتی ندارد، ازاین‌رو «همچون بدنی بی‌روح» نامیده می‌شود.

12 ועד"ז יובן בענין הקב"ה מניח תפלין היינו תוספת אור בבחי' חכמה ומוחין גדולים עד שהן בולטים על הראש והכלי

به همین قیاس، می‌توان معنای این عبارت را فهمید که «**הקב"ה** جعبه‌های چرمی نماز (تפלין, tefillin) می‌گذارد»: مقصود، نوری افزوده در مرتبهٔ حکمت (**חכמה**, Chochmah) و قوای عقلانی بزرگ (**מוחין**, mochin) است، تا آنجا که بر سر و ظرف برجسته می‌شوند؛

משא"כ התפלין מצד עצמם יש להם ג"כ מציאות ע"ד כגופא בלא נשמתא וכן בשאר כל המצות יובן כן.

حال آن‌که خود **תפלין** نیز وجودی دارند، به‌نحوی که «همچون پیکری بی‌روح» هستند. همین را می‌توان دربارهٔ همهٔ فرمان‌های دیگر (**מצות**, mitzvos) نیز فهمید.

13 והקב"ה יושב ועוסק בתורה הוא המשכת אותיות מבחי' שמו הגדול כו'.

و «**קב"ה** (קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) می‌نشیند و به تورا می‌پردازد»: این، فرودآوردن حروف از مرتبهٔ نام بزرگ اوست...

وهקב"ה מתפלל יה"ר [יהי רצון] כו'. שיومשכו מדות דא"א בז"א כו'. ורב חסד כו'.

و «**קב"ה** دعا می‌کند: باشد که ارادهٔ من...»: یعنی صفات عاطفی **אריך אנפין** (Arich Anpin) به صفات عاطفی عالم صدور (**אצילות**, Atzilus)، یعنی **ז"א** / **זעیر אנפין** (Z'eir Anpin)، فرود آورده شوند... و «سرشار از مهر...»

ויש פ' אחר דהקב"ה ר"ל [רוצה לומר] ז"א דאצי'. והתפלין הן מוחין מאו"א [מאבא ואימא] הנמשכים לו וא"כ הם למעלה ממנו. וא"ש [ואתי שפיר] לפ"ז [לפי זה] ביותר בענין הקב"ה מתפלל שיכבשו רחמי כו' שיומשכו לו מדות דא"א כו'

توضیح دیگری هم هست: اینکه منظور از «קב"ה»، ז"א در عالم **אצילות** است. و **תפילין** (תפילין, tefillin) همان قوای عقلانی (**מוחין**, mochin) از پدر و مادر (**אבא ואמא**, Abba v'Imma) است که به او فرود آورده می‌شود؛ پس آنها بالاتر از او هستند. بر این اساس، [این گفته] که **קב"ה** دعا می‌کند «تا رحمت من چیره شود...» به مراتب مناسب‌تر است: یعنی صفات عاطفی **אריך אנפין** به او فرود آورده شوند...

(וב' פירושים הנ"ל בענין קוב"ה [קודשא בריך הוא] נתבאר בפירוש הזהר בענין קוב"ה [קודשא בריך הוא] אתי לאשתעשע בג"ע [בגן עדן] כו')

(این دو توضیح پیش‌گفته درباره «קב"ה» در شرح زوهار (זהר, the Zohar)، در باب «קוב"ה» می‌آید تا در باغ عدن لذت ببرد...» توضیح داده شده‌اند.)

ושני הפירושים אמת והוא כמ"ש במ"א שיש בחי' מצותי של המאציל ית' עצמו ובחי' מצות הוי"ה דז"א דאצי' ובודאי בז"א המצות הן המשכה שלמעלה ממנו משא"כ למעלה יותר בא"ס ב"ה מצותי הן המשכות ממנו לשרשי הכלים כו' ודי להכימא)

و هر دو توضیح درست‌اند؛ و این همان است که در جای دیگری توضیح داده شده: مرتبه «فرمان‌های من» (**מצות**, mitzvos) از آن خود فیض‌بخش متعال است، و مرتبه فرمان‌های Havayah در ز"א از عالم **אצילות**. بی‌تردید، در ز"א فرمان‌ها فرودآوردنی از مرتبه‌ای بالاتر از او هستند؛ اما در مرتبه‌ای بالاتر، یعنی در بی‌نهایت مطلق (**אין סוף**, Ein Sof)، متبارک باشد، «فرمان‌های من» فرودآوردن‌هایی از خود او به ریشه‌های ظرف‌ها هستند... و همین برای دانا بس است.)

וזהו שנק' המצות דרך הוי"ה וארחות הוי"ה שהם כמו עד"מ דרך ושביל שבהן נמשך אוא"ס [اور אין סוף] ב"ה להתלבש באצי' וכל המשכה הוא ע"י שם הוי"ה כנודע:

و از همین رو فرمان‌ها «**Havayah**» و «مسیرهای Havayah» نامیده می‌شوند: آنها، به اصطلاح، راه و گذرگاهی هستند که از آن نور بی‌پایان (**اور אין סוף**, Or Ein Sof)، متبارک باشد، فرود می‌آید تا در عالم **אצילות** متلبس گردد؛ و هر فرودآوردنی از طریق نام Havayah است، چنان‌که معروف است.

14 והנה עיקר הכוונה במעשה המצות למטה באדם הוא שע"ז נמשך כן למעלה להיות הקב"ה מקיים המצות ע"ד הנ"ל וזהו הנק' להוסיף אור באצילות.

אکنون، مقصود اصلی از انجام فرمان‌ها [מצות, mitzvos] در پایین، به دست انسان، آن است که از رهگذر آن، همان امر در بالا نیز فرود آورده شود، تا قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) فرمان‌ها را به‌جا آورد، به همان نحو که پیش‌تر توضیح داده شد؛ و این همان چیزی است که «افزودن نور در عالم صدور (אצילות, Atzilus)» نامیده می‌شود.

آخ זהו דוקא בצדיקים שאין רע בנר"נ [בנפש רוח נשמה] שלהם כלל. אבל בנינונים עיקר הכוונה במצוה שלהם צ"ל לברר הנר"נ [הנפש רוח נשמה] שלהם ע"ז.

اما این امر به‌طور خاص دربارهٔ پارسایان [צדיקים, tzaddikim] صدق می‌کند؛ کسانی که در نفس [נפש, nefesh]، روح [רוח, ruach] و جان [نשמה, neshamah] آنان هیچ بدی نیست. اما دربارهٔ افراد بینابینی [بینונים, beinonim]، مقصود اصلی از میتزوه [מצוה, mitzvah] آنان باید این باشد که از رهگذر آن، نفس و روح و جان خود را پالایش کنند.

15 ויש להבין בזה דהלא המצוה אחת היא בין לצדיקים בין לבינונים כי התפלין דמשה ואהרן הם ד' פרשיות דתפלין שלנו ממש ואיך ישתנה עיקר הכוונה כ"כ [כל כד].

اما این مسئله را باید فهمید: مگر فرمان دینی (מצוה, mitzvah) برای پارسایان (צדיקים, tzaddikim) و افراد میان‌مرتبه (بینונים, beinonim) یکسان و همان یکی نیست؟ زیرا تفیلین (תפילין, tefillin) موسی (משה) و هارون (אהרן) دقیقاً همان چهار بخش تورات تفیلین ماست. پس چگونه مقصود اصلی می‌تواند تا این اندازه متفاوت باشد؟

آخ הענין הוא דבאמת הכל כוונה אחת היא. שבהיות הוספת האור באצ"י ע"י מצות הצדיקים. אזי ממילא יש כח לברר הרע מנוגה דבי"ע כו'.

اما مقصود این است که در حقیقت، همه یک قصد است. زیرا هنگامی که به‌واسطهٔ فرامین دینی (מצות, mitzvos) پارسایان، نوری در عالم صدور (אצילות, Atzilus) افزوده می‌شود، آنگاه خودبه‌خود نیرویی برای پالودن شر از نوگا (נוגה, nogah) [تابش] عوالم آفرینش (בריאה, Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (عשיה, Asiyah) پدید می‌آید....

16 וזהו ענין המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי' הראשון. שנשפל להתלבש בתוך בחי' שמים וארץ. שה' ז"א ונוק' [ونוקبا]

و این است معنای «آن‌که خود را فرو می‌آورد تا در آسمان و زمین بنگرد»، بر پایهٔ تفسیر نخست: یعنی او خود را فرو می‌آورد تا در مرتبهٔ آسمان و زمین متلبس شود؛ آسمان و زمین همان صفات عاطفی (ז"א / زعیر انپین, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبا, Nukva) هستند.

כי הנה רם על כל כו' ובחי' כד אנת תסתלק מינייהו מהכלים דע"ס [דעשר ספירות]. דהיינו כמו ענין השינה שהוא הסתלקות המוחין אל עצמות הנפש.

זיכרון: «או ברטר از همه است...»؛ و [نیز] مرتبة «هنگامی که تو از آنان کناره می‌گیری»، از ظرف‌های ده مرتبة تجلی (ספירות, Sefiros)؛ این همانند خواب است، که عبارت است از کناره‌گیری قوای عقلانی (מוחין, mochin) به درون ذات نفس.

17 והגם שיש לו צירופי אותיות המחשבה בחלומות. הרי הוא רק מחשבה בלא חכמה רק בחי' הדמיון. מה שאין כן כאשר יקיץ מהשינה הנה יאיר השכל במחשבה.

و هرچند در خواب، ترکیب‌هایی از حروف اندیشه در ذهن او هست، این فقط اندیشه‌ای بدون حکمت است؛ تنها مرتبة خیال (בחינה, bechinah) است. اما هنگامی که از خواب بیدار می‌شود، عقل در اندیشه‌اش می‌درخشد.

ועד"ז יובן הנמשל שבחי' הסתלקות האור ומוחין דגדלות המלוכש בע"ס [בעשר ספירות] לבחי' העצמות ואו"ס [אור אין סוף] אז הגילוי למטה נק' עד"מ בחי' שינה.

و به همین ترتیب، وجه تمثیل چنین فهمیده می‌شود: [در] مرتبة پس‌کشیده شدن نور و قوای عقلانی پخته (מוחין, mochin)، که در ده مرتبة از مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) پوشیده‌اند، به مرتبة ذات نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، آن‌گاه تجلی در پایین، از باب تمثیل، مرتبة خواب نامیده می‌شود.

18 ועי"ז היה שליטה גם לעכו"ם [לעובדי כוכבים ומזלות] מצרים ובבל. אבל ע"י התלבשות האור ומוחין דגדלות בע"ס [בעשר ספירות]. וזהו ענין הקב"ה מניח תפלין כו' כנ"ל.

و از این راه، ملت‌های بت‌پرست مصر و بابل نیز سلطه یافتند. اما با متلبس شدن نور و قوای عقلانی پخته (מוחין, mochin) در ده‌گانه مراتب تجلی (ספירות, Sefiros)، و این همان معنای «ה'، قدوس متبارک، تفیלין (תפלין, tefillin) می‌گذارد...» است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

והיינו פי' המשפילי להתלבש בתוך שמים וארץ. הנה עז"נ [על זה נאמר] השקיפה ממעון קדשך מן השמים.

و این است توضیح «آن‌که خود را فرو می‌آورد» تا درون آسمان و زمین متلبس شود؛ در این باره گفته شده است: «از جایگاه مقدس، از آسمان، به زیر بنگر.»

ואז עי"ז וברך את עמך ישראל ע"ד באורך נראה אור שנראים לדבר חשוב כי המכוון בהשתלשלות העולמות הוא בשביל קיום התומ"צ [התורה ומצות]:

و آنگاه، از این راه، «و قوم خود، اسرائیل، را برکت ده»؛ به سان «در نور تو، نور را می بینیم (نראה، nir'eh)»، یعنی ما همچون چیزی با اهمیت دیده می شویم (نראים، nir'im)؛ زیرا مقصود از زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות، hishtalshelus)، به جا آوردنِ تורה (تורה، Torah) و میتصّوس (מצות، mitzvos [فرمان ها]) است.

19 והנה להבין ענין פי' השני בפסוק המשפילי לראות דהיינו שע"י שמים וארץ נעשה סבת השפלה זו. יש להקדים ענין מנורת זכריה וגלה על ראשה כו'.

اکنون، برای فهم تفسیر دوم آیه «آن که خود را فرومی آورد تا بنگرد» — یعنی اینکه آسمان و زمین سبب این فرود آمدن می شوند — باید نخست از موضوع منورای زکریا آغاز کنیم: «و کاسه ای بر فراز آن...»

כי הנה סדר ההשתלשלות וההמשכה מהמאציל לנאצלים הוא ע"י בחי' כתר שיש בו מבחי' תחתונה שבא"ס והוא בחי' עתיק.

زیرا ترتیبِ زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות، hishtalshelus) و افاضه از مبدأ افاضه به فیض یافتگان، از راه مرتبه تاج (כתר، Keser) صورت می گیرد؛ مرتبه ای که در خود بهره ای از پایین ترین مرتبه بی نهایت مطلق (این سوف، Ein Sof) دارد. و این همان مرتبه کهن سال (عتیک، Atik) است.

והיינו דכמו שמל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה. ونמצא שבחי' כתר דבריאה יש בו מבחי' תחתונה שבאצילות ממש. דהיינו מבחי' מל' דאצילות.

یعنی همان گونه که فرمانروایی (ملכות، Malchus) در عالم صدور (אצילות، Atzilus) برای عالم آفرینش (בריאה، Beriah) عتیق می شود، به گونه ای که مرتبه تاجِ عالم آفرینش بهره ای از پایین ترین مرتبه خودِ عالم صدور دارد؛ یعنی از مرتبه فرمانرواییِ عالم صدور،

כך מבחי' מלכות דא"ק [דאדם קדמון] (שנק' מל' דא"ס) נעשה עתיק וכתר לאצי' וזהו הגולה שעל ראשה.

به همین ترتیب، از مرتبه فرمانرواییِ آدم ازلی (آדם کدمون، Adam Kadmon) — که فرمانروایی بی نهایت مطلق نامیده می شود — عتیق و تاج برای عالم صدور پدید می آید؛ و این همان «کاسه بر فراز آن» است.

וכמ"ש גולת הכותרת שכותרת ומקפת למעלה סביבות ראשה. וכך בחי' כתר הוא בחי' עטרה ומקיף על המוחין.

چنانکه نوشته شده است: «کاسه سرستون» (כותרת, koteres)، که از بالا بر فراز آن تاج می‌گذارد و گرداگرد سر آن را فرا می‌گیرد. به همین ترتیب، مرتبه تاج، تاجی است که قوای عقلانی (מוחין, mochin) را در بر می‌گیرد.

ושבעה נרותיה הם המדות דאצי' ושבעה מוצקות לנרות הם ז"ת [ז' תחתונות] דעתיק יומין שהם בחי' מקור השפעה להמדות דאצי'. לכן נק' מוצקות לנרות כו'.

«و هفت چراغ آن» صفات عاطفی (مدות, middos) عالم صدور هستند، و «هفت مجرا برای چراغها» هفت مرتبه پایینی [مراتب تجلی (سفירות, Sefiros)] عتیق روزگاران (عתיק یومین, Atik Yomin) هستند؛ آنها سرچشمه افاضه به صفات عاطفی عالم صدورند. ازاین‌رو «مجراهایی برای چراغها...» نامیده شده‌اند.

20 וכמ"ש במ"א שיש ב' בחי' מדות. הא' המדות שלמטה מהשכל והתבוננות ונק' טורי נהורא.

چنانکه در جایی دیگر توضیح داده شده است، دو مرتبه از صفات عاطفی وجود دارد. نخست، صفات عاطفی‌ای هستند که فروتر از عقل و تأمل‌اند و «کوه‌های نور» نامیده می‌شوند.

והב' המדות שלמעלה מהשכל והטעם המובן ונק' אהבה רבה וטורי חשוכא ומדות אלו שלמעלה מהשכל נק' [נקרא / نكرات / نكرات] مוצקות למדות הנמשכים מהשכל הנק' نרות כו'.

دوم، صفات عاطفی‌ای هستند که فراتر از عقل و دلیل قابل فهم‌اند و «عشق عظیم» و «کوه‌های تاریکی» نامیده می‌شوند. این صفات عاطفی فراتر از عقل، «لوله‌هایی» برای صفات عاطفی‌ای هستند که از عقل سرچشمه می‌گیرند و «چراغها» نامیده می‌شوند...

ושנני [ושנים] זיתי' עליה א' מימין הגלה כו' הם בחי' חו"ב [חכמה ובינה] דע"י [דעתיק יומין] וגם הם בחי' ב' מזלות נוצר ונק' שהם מקורות דחו"ב [דחכמה ובינה] דאצי'.

«و دو درخت زیتون بر فراز آن، یکی در سمت راست کاسه...»؛ اینها مرتبه حکمت (חכמה, Chochmah) و فهم (בינה, Binah) در کهن‌سال روزگار (عתיק یومین, Atik Yomin) هستند؛ و نیز مرتبه دو مجرای فیض (مזלות, mazalos)، «نگهدارنده» (נוצר, notzer) و «پاک‌کننده» (ונקה, venakeh)، که سرچشمه‌های حکمت و فهم در عالم صدور (אצילות, Atzilus) هستند.

21 והנה הזית הוא מר רק שמוציאין ממנו שמן ע"י כתישה. והיינו בחי' בירור רפ"ח נצוצין ע"י אתכפיא

ואתהפכא כמאמר כד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא]

اینک، زیتون تلخ است، اما با کوبیدن از آن روغن گرفته می‌شود. این مرتبه پالایش ۲۸۸ جرقه از راه فرونشاندن و دگرگون کردن [سوی دیگر (סטרא אחרא, sitra achra)] است؛ چنان‌که گفته‌اند: «هنگامی که سوی دیگر مهار شود، شکوه قدوس متبارک (قوب"ه / کودשא بריך הוא, Kudsha Brich Hu) برمی‌خیزد.»

ومקור המשכת מ"ן [מיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] שע"י הבירורים נמשך מב' מזלות הנ"ל.

و سرچشمه فرودآوردن آب‌های مؤنث (میין نוקבין, mayin nukvin) و آب‌های مذکر (میין دکورین, mayin duchrin)، که از راه پالایش‌ها [می‌آید]، از دو مزال (مזלות, mazalos [مجاری فیض]) یادشده در بالا کشیده می‌شود:

מזל ונקא הוא שרש כל המ"ן [המיין נוקבין] ומזל נוצר שרש המ"ד [המיין דוכרין] לכן הן הן ב' זיתים הנ"ל:

مزال ونگا (venakeh) ریشه همه آب‌های مؤنث است، و مزال نוצر (notzer) ریشه آب‌های مذکر. ازاین‌رو، خود آن‌ها همان دو درخت زیتون یادشده در بالا هستند.

22 והנה עיקר סבת המשכת בחי' גולה שעל ראשה הנ"ל הוא ע"י בטול רצון שהוא בחי' עבודה שלמעלה

מהבחירה שע"פ שכל ודעת שבזה עושים המשכת הגולה שהוא בחי' הכתר ומקיף שלמעלה מהשכל.

اکنون، علت اصلی فرودآوردن مرتبه / جنبه (بחינה, bechinah) «کاسه بر بالای آن» که پیش‌تر یاد شد، خودنفی‌گری (بیטول, bittul) اراده (رצון, ratzon) است؛ این، مرتبه‌ای از خدمت الهی است که فراتر از انتخابی مبتنی بر عقل و شناخت (دעת, Daas) قرار دارد؛ زیرا از این راه، فرودآوردن کاسه تحقق می‌یابد؛ کاسه‌ای که مرتبه تاج (כתר, Keser) و [نور] فراگیر فراتر از عقل است.

23 וביאור הענין כי הנה מבירורי רפ"ח נצוצים נעשה או"ח [אור חוזר] מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה] עד رום

המעלות שגם בחכמה ستمאها האור חוזר למעלה יותר.

تبيين مطلب این است: از پالایش ۲۸۸ جرقه، نور بازتابیده پدید می‌آید که از پایین به بالا صعود می‌کند، تا بلندترین مراتب؛ به‌گونه‌ای که حتی در حکمت نهفته (حכמה, Chochmah) نیز نور باز هم به مرتبه‌ای بالاتر بازمی‌گردد.

וזהו בקיעת שערות הראש ועי"ז נמשך אח"כ מלמעלה תוספת אור ושפע רב ونמשך למטה ע"י שערות

דדיקנא שהם המשכה מלמעלה מ"ט [מלמעלה למטה].

و این همان سر برآوردن موهای سر است؛ و از این راه، پس از آن، نور افزوده و فیضی فراوان از بالا فرود می‌آید، و از طریق موهای ریش به پایین کشیده می‌شود؛ زیرا این موها مجرای امتداد از بالا به پایین‌اند.

24 ולכן כל המצות מעשיות הם מבחי' נוגה כמו הצמר דציצית וקלף התפלין שע"י שמתבררים הנצוצין שבנוגה ע"י קיום המצוה נמשך תוספת אורות באצ"י כנ"ל.

ازاینرو، همه فرمان‌های عملی (מצוות, mitzvos) از مرتبه پسته آمیخته از خیر و شر (נוגה, nogah) هستند؛ مانند پشم ציצית (tzitzis) و پوست تפילין (tefillin). زیرا هنگامی که جرقه‌های نهفته در نוגה با به‌جا آوردن מצוה پالوده می‌شوند، نورهای افزوده به عالم صدور (אצילות, Atzilus) کشیده می‌شوند، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

אך הנה בחי' בטול הרצון יש בו מעלה יתירה ואתכפיא סט"א [סטרא אחרא] ביותר מצד בטול רצון הגוף בסתם שמבטל כל רצונותיו ויקבע בלבבו לילך אחרי ה'.

اما مرتبه خودنفي‌گري اراده (بیتول, bittul) برتری افزوده‌ای دارد و سوي دیگر (סטרא אחרא, sitra achra) بیش از پیش مهار می‌شود؛ زیرا اراده بدن به‌طور کلی خودنفي می‌شود: انسان از همه خواسته‌هایش دست می‌کشد و در دلش استوار می‌سازد که از ه' پیروی کند،

25 וכאלו אין לו שום רצון רק מה שירצה ה' זהו רצונו וזהו אתכפ'י סט"א [סטרא אחרא] ממש ביתר שאת ויתר עז מבקיום מצוה אחת

و گویی هیچ اراده‌ای از خود ندارد؛ تنها آنچه ه' می‌خواهد، اراده اوست. این همان انقیاد راستین سوي دیگر (סטרא אחרא, sitra achra) است، با منزلتی برتر و نیرویی افزون‌تر از انجام یک فرمان توراتی (מצוה, mitzvah).

וכך ההמשכה עי"ז הוא בחי' וגלה על ראשה. שהוא בחי' רעוא דכל רעוין دهיינו מקור כל הרצונות.

و بدین‌سان، فرودآوردن از این راه، مرتبه «و کاسه‌ای بر فراز آن» است؛ این همان مرتبه «اراده همه اراده‌ها» است، یعنی سرچشمه همه اراده‌ها.

משא"כ תרי"ג מצות הם תרי"ג ארחין שבגלגלתא דז"א שהוא עד"מ למטה בחי' פרטי הרצונות. אבל מקורן ושרשן הוא בחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] וזה נמשך דוקא ע"י בטול רצון שבזה מתקשר לבעל הרצון ממש ובחי' בטול רצון זה נק' ארץ שמשים עצמו כעפר ממש.

اما 613 فرمان توراتی (מצוות, mitzvos) همان 613 راه در مجموعه صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) است؛ این، به‌طور تمثیلی، در ساحه پایین، مرتبه اراده‌های خاص است. ولی سرچشمه و ریشه آنها مرتبه «اراده همه اراده‌ها» است، و این مرتبه تنها از راه خودنفي‌گري اراده (بیتول رצון, bittul ratzon) فرود آورده می‌شود؛ زیرا انسان از این راه خود را به خود صاحب اراده پیوند می‌دهد. این مرتبه از خودنفي‌گري اراده «زمین» نامیده می‌شود، زیرا انسان خود را به‌راستی همچون خاک می‌سازد.

(ושמים היינו מקיף זהו בחי' אהבת בכל מאדך בלי גבול ממש שע"י ממשיכים להיות מקור ההמשכה מהמאציל בנאצלים. היינו שעושים בחי' הגולה וכו'. וגם המוצקות שהם הכל למעלה מהשכל)

(ו «آسمان» به معنای نور فراگیر است؛ این همان مرتبة عشق «با تمام نیروی خویش» (مأدَد, me'od) است، عشقی که بهراستی حد و مرز ندارد. از این راه، [نور] فرود آورده می‌شود تا سرچشمه افاضه از مُفیض به موجودات صادر شده گردد؛ یعنی مرتبة کاسه و جز آن پدید آورده می‌شود، و نیز لوله‌ها، که همگی فراتر از عقل‌اند.)

وזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ. שע"י שמים וארץ שבבחי' זו נעשה ההשפלה מא"ס ממש להיות נמשך כתר לאצ"י.

و این است معنای «آن‌که خویشتن را فرومی‌آورد تا به آسمان و زمین بنگرد»: از طریق آسمان و زمین این مرتبه، خود بی‌نهایت مطلق (این سوف, Ein Sof) فرود می‌آید، تا تاج به عالم صدور فرود آورده شود.

ואח"כ ע"י תומ"צ [תורה ומצות] נעשה התלבשות האור מהכתר בתרי"ג ארחין דז"א. ורמ"ח איבריך דמלכא כו'. וזהו פי' המשפילי בתוך שמים וארץ שהם זו"נ [זעיר אנופין ונוקבא] דאצ"י.

و پس از آن، به واسطه تورات و فرمان‌های توراتی، نور تاج در 613 راه صفات عاطفی، و در «248 اندام پادشاه...» جای می‌گیرد. و این معنای «آن‌که خویشتن را فرومی‌آورد» درون آسمان و زمین است، که صفات عاطفی و بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبا, Nukva) در عالم صدورند.

(וכמ"ש בכהאר"י [בכתבי האר"י] ז"ל [זכرونو לברכה / זכرونם לברכה] שלהמשיך יחוד או"א [אבא ואימא] הוא ע"י מס"נ [مسירות نפש] ويחוד זו"נ [זעיר אנופין وנוקבא] הוא ע"י תורה ומצות. וב' המשכות אלו זהו ב' פירושם שנתבאר כאן בענין המשפילי לראות בשמים ובארץ. וכמ"ש במ"א שיש שמים וארץ עילאין. ויש שמים וארץ תתאין).

(چنان‌که در نوشته‌های آریزال (הار"י)، پادش گرامی باد، آمده است: فرودآوردن یگانگی پدر و مادر (אבא ואמא, Abba v'Imma) از راه فداکاری تا پای جان (مسירות نפש, mesirus nefesh) است، و یگانگی صفات عاطفی و فرمانروایی از راه تورات و فرمان‌های توراتی. این دو فرودآوردن، همان دو تفسیر «آن‌که خویشتن را فرومی‌آورد تا به آسمان و زمین بنگرد» هستند که در اینجا بیان شد؛ و چنان‌که در جای دیگری توضیح داده شده، آسمان و زمین برین وجود دارند و آسمان و زمین فرودین نیز وجود دارند.)

וזהו ענין מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **למה קדמה שמע לוהיה אם שמוע שיקבל עליו עומ"ש**
[עול מלכות שמים] תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות כי בפ' שמע נאמר בכל מאדך והיא בחי' שמים לפי'
הב'.

و این است معنای آنچه حکیمان ما، یادشان گرامی باد، گفته‌اند: چرا [بخش] شمع پیش از «و خواهد بود، اگر گوش فرا دهید» آمده است؟ تا انسان نخست پذیرش یوغ (קבלת עול, kabbalas ol) فرمانروایی آسمان را بر خود بپذیرد و سپس یوغ فرمان‌های توراتی را بر خود بپذیرد. زیرا در بخش شمع آمده است: «با تمام نیروی خویش»، و این، بنا بر تفسیر دوم، مرتبه «آسمان» است.

و גם מארז"ל [ماמר רבותינו זכרונם לברכה] **בכל מדה שמודד לך הוי מודה לו במאד מאד זהו בחי' ארץ בטול**
רצון.

و نیز آنچه حکیمان ما، یادشان گرامی باد، گفته‌اند: «هر اندازه‌ای (مדה, middah) که او برای تو اندازه می‌گیرد (מודد, moded)، بسیار بسیار (بمאד מאד, bim'od me'od) از او سپاسگزاری کن (مودה, modeh)»؛ این همان مرتبه «زمین» است: خودنهی‌گری (ביטול, bittul) اراده (רצון, ratzon).

וכ"ז [וכל זה] נקרא קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] **פי' מלכות דא"ס שנק' מלכות שמים בחי' מקיף שע"ז**
نמשך וגלה על ראשה כו' שנעשה עתיק לאצילות

و همه این‌ها پذیرش یوغ (קבלת עול, kabbalas ol) فرمانروایی آسمان نامیده می‌شود؛ یعنی فرمانروایی (ملכות, Malchus) بی‌نهایت مطلق (אין סוף, Ein Sof)، که «فرمانروایی آسمان» نامیده می‌شود و مرتبه فراگیر [نور] است؛ به واسطه آن، «و کاسه‌ای بر فراز آن...» به پایین کشیده می‌شود، تا فرمانروایی بی‌نهایت مطلق برای عالم صدور (אצילות, Atzilus) به مرتبه کهن (עתיק, Atik) بدل شود.

ואח"כ והיה אם שמוע הוא המשכת האור בכלים ע"י המצות בתוך שמים וארץ כנ"ל:

و پس از آن، «و چنین خواهد شد، اگر گوش فرا دهید» بیانگر فرودآمدن نور به درون ظرف‌ها از طریق فرمان‌ها (מצוות, mitzvos)، درون آسمان و زمین، است؛ چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

26 וזהו כי עמך מקור חיים. פי' בחי' המל' שבעולם האצ'י שנעשה עתיק לבי"ע נק' מקור חיים דבי"ע שהכתר הוא מקור ושרש כו'.

و این همان است: «زیرا سرچشمه حیات با توست.» یعنی مرتبه فرمانروایی (ملכות, Malchus) در عالم صدور (אצילות, Atzilus)، که برای عوالم آفرینش (בריא, Beriah)، صورت بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (עשיה, Asiyah) به مرتبه تاج درونی (עתיק, Atik) تبدیل می شود، سرچشمه حیات این عوالم نامیده می شود؛ زیرا تاج (כתר, Keser) سرچشمه و ریشه است...

وهוא באמת רק בחי' עמך טפל ובטל לבחי' עצמות האצילות. ולכן לא נאמר כי אתה רק כי עמך
اما در حقیقت، این فقط مرتبه «با تو» است؛ مرتبه ای تابع که در برابر ذات عالم صدور، وجودی مستقل برای خود قائل نیست. ازاین رو، گفته نشده است: «زیرا تو هستی»، بلکه فقط گفته شده است: «زیرا با توست.»

וכן למעלה יותר מל' דא"ק [דאדם קדמון] היא מקור חיים דאצ'י שהרי נעשה עתיק לאצ'י והיא בחי' עמך טפל ובטל למהות ועצמות א"ק [אדם קדמון] וזהו המגביהי לשבת כו'.

و در مرتبه ای بالاتر، فرمانروایی آدم آغازین (א"ק, Adam Kadmon) سرچشمه حیات عالم صدور است، زیرا برای عالم صدور به مرتبه آتیک تبدیل می شود؛ و آن نیز مرتبه «با تو» است، تابع و در برابر ماهیت و ذات آدم آغازین، بی آنکه وجودی مستقل برای خود قائل باشد. و این همان است: «آن که در بلندی ها بر تخت نشسته است...»

אך פי' המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי שני פירושים הנ"ל. היינו שעיי"ז ממשיכים תוספת אור ממהות ועצמות האור שבא"ק [שבאדם קדמון] שיومשך בבחי' הגולה שעל ראשה.

اما معنای «آن که برای نگریستن به آسمان و زمین خود را فرومی آورد»، بر پایه هر دو تفسیر پیش گفته، این است که از این راه، نوری افزون از ماهیت و ذات نور آدم آغازین فرود آورده می شود تا در مرتبه «جامی که بر فراز آن است» جاری گردد.

(ולכן הגולה עם שהיא כמו גולת הכותרת ומקיף הרי היא כמו בחי' מקבל כדפירש"י [כדפירש רש"י] בזכריה שם כמו ספל שבו השמן היינו שמעצמות האור דא"ק [דאדם קדמון] יומשך תוספת אור בגולה זו):

(ازاین رو، جام، با آنکه همچون «جام تاج» و فراگیرنده است، بااین حال به ظرفی گیرنده می ماند؛ چنان که راشی (רש"י) در همان جا در زکریا توضیح می دهد: مانند کاسه ای که روغن را در خود نگه می دارد. یعنی از ذات نور آدم آغازین، نوری افزون به این جام جاری می شود.)

27 וזהו באורך נראה אור. פי' באורך לנוכח היינו כמו בחי' אתה ולא בחי' עמך שיומשך מעצמות האור

דא"ק [דאדם קדמון] להיות נראה האור באבי"ע [באצילות בריאה יצירה עשיה] כנ"ל

و این همان است که می‌گوید: «در نور تو، نور را می‌بینیم» (نראה, nir'eh). «نور تو» خطاب مستقیم است؛ یعنی مانند مرتبه «تو»، نه مرتبه «با تو»: از ذات نور آدم ازی (آدم کدمون, Adam Kadmon) فروکشیده شود تا نور در عالم صدور (اצילות, Atzilus)، عالم آفرینش (بریا, Beriah)، عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل (عשיה, Asiyah) دیده شود، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

وگم نראה انחנו שבבחי' זו נהיה חשובים כנ"ל בפ' השקיפה כו'. وברך את עמך כו':

و نیز «ما دیده می‌شویم» (نראה): یعنی در این مرتبه، چنان‌که پیش‌تر در تفسیر «بنگر...» گفته شد، ما ارجمند شمرده خواهیم شد. «و قوم خود را برکت ده...»

دربارهٔ این نسخه

.the English translation و This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ‌چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانهٔ لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از [/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/6](https://likuteitorah.com/fa/torah-ohr/mikeitz/6)

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی بیتسخاک